

امارت اسلامی افغانستان
وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد
آمریت ارشاد و دعوت
مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنمای خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۹/۵/۱۴۴۳ هجری قمری مطابق ۳/۱۰/۱۴۰۰ هجری شمسی

احتکار (ذخیره نمودن مواد خوراکی بخاطر بالا رفتن قیمت آن)

الحمد لله رب العالمين الذي أمر عباده بالعدل في الأمور وعدم الظلم على الآخرين وحرص على نفع الناس اجمعين وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له القائل في كتابه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ» وأشهد أن محمدا عبده ورسوله ارحم الخلق بعباد الله صلى الله عليه وعلى آله وصحبه اجمعين.

احتکار (ذخیره نمودن مواد خوراکی بخاطر بالا رفتن قیمت آن)

مقصد از احتکار یعنی ذخیره نمودن اشیای مورد نیاز مردم بخاطر بلند رفتن قیمت و به فروش رسانیدن آن بالای مردم، که این کار گناه زیاده در وقتی میشود که تجاران و بازرگانان، بخاطر ذخیره کردن اموال خوراکی، دست بزنند.

بخش دیگر از احتکار این است که تجاران بر یک دیگر خویش زیاده روی میکنند و مال را در انحصار خود درآورده و ساحه تجارت را برای دیگران تنگ میسازد، بخاطری این که حق فروش برخی از اموال را به خود انحصار نمایند.

در حالیکه دین مقدس اسلام به تجارت زیاد فضیلت قائل شده است، نبی کریم صلی الله علیه وسلم در حدیث خویش مسلمان تاجر را به مجاهد در راه خدا تشبیه داده است، زیرا که در تجارت سالم خیر و برکت برای مردم زیاد میشود و ضروریات مردم را پوره مینماید، تمام جامعه در رفاه و نیک بختی زندگی میکنند.

در یک حدیث مبارک نبی کریم صلی الله علیه وسلم تاجر مسلمان و امانت دار را در بهشت همراهی شهداء معرفی نموده: (التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) الترمذی.

ترجمه: نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرموده تاجریکه مسلمان، امانت دار، و راستگوی باشد در روز قیامت همراهی شهداء محشور خواهد شد.

مگر هنگامیکه تاجر از چوکات راستی و صداقت بخاطر بالا بردن قیمت های مواد خوراکی که بالای مردم مسلمان بیرون شده دست به چنین کاری بزند، بر آن تاجر لعنت و نفرین گفته شده و در شریعت اسلامی به حیث یک مجرم دیده میشود، طوریکه رسول الله صلی الله علیه وسلم در باره احتکار کننده گان چنین فرموده: (من احتکر فهو خاطيء) صحیح مسلم

ترجمه: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده کسیکه احتکار میکند از جمله خطا کاران است.

در حدیث دیگری در این رابطه چنین فرموده است: (لَا يَحْتَكِرُ إِلَّا الْخَوَاتُونَ، أَيِ الْخَاطِنُونَ الْأَثْمُونَ) مصنف عبدالرزاق .

ترجمه: دست به احتکار نمی زند مگر انسان های خطا کار و گنهکار.

خطا کاران و خیانت کاران ، همان کلماتی هستند که در قرآن کریم برای فرعون وهامان وهمنظران آنها به کار رفته چنانچه خداوند متعال میفرماید: {إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِنِينَ} القصص: (۸)
ترجمه: به تحقیق فرعون ،هامان و لشکرشان بودند از جمله خطا کاران .
دریک روایتی چنین آمده است: «المُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ» المستدرک للحاکم

در حدیث دیگری آمده: (بِئْسَ الْعَبْدُ الْمُحْتَكِرُ، إِنَّ أَرْحَصَ اللَّهِ الْأَسْعَارَ حَزَنَ، وَإِنْ أَعْلَاهَا اللَّهُ فَرَحَ) المعجم الكبير للطبراني

ترجمه: نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرموده: بنده ای بد است احتکار کننده ، اگر الله قیمت هارا ارزان سازد اندوهگین میشود ، اگر قیمت هارا بالاببرد خوشحال میشود.

روایتی که حاکم روایت نموده اند چنین آمده است: (الْجَالِبِ إِلَى سَوْقِنَا، كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْمُحْتَكِرُ فِي سَوْقِنَا، كَالْمُلْجِدِ فِي كِتَابِ اللَّهِ) المستدرک للحاکم

ترجمه: جالب (یعنی وارد کننده مال به بازار) مانند مجاهد در راه خدا است ،احتکار کننده بازار مانند ملحد به قرآن کریم است .

قال الكاساني : ومثل هذا الوعيد لا يلحق إلا بارتكاب الحرام ، ولأنه ظلم ؛ لأن ما يباع في المصر فقد تعلق به حق العامة ، فإذا امتنع المشتري عن بيعه عند شدة حاجتهم إليه فقد منعهم حقهم ، ومنع الحق عن المستحق ظلم وحرام ، يستوي في ذلك قليل المدة وكثيرها ، لتحقق الظلم (بدائع الصنائع)

قال ابن حجر المكي : إن كونه كبيرة هو ظاهر الأحاديث ، من الوعيد الشديد ، كاللعنة وبراءة ذمة الله ورسوله منه والضرب بالجذام والإفلاس . وبعض هذه دليل على الكبيرة. (الزواجر عن اقتراف الكبائر)

(يَتَّقُ الْفُقَهَاءَ عَلَى أَنَّ الْحِكْمَةَ فِي تَحْرِيمِ الْإِحْتِكَارِ رَفَعُ الضَّرَرِ عَنِ عَامَّةِ النَّاسِ . وَلِذَا فَقَدْ أَجْمَعَ الْعُلَمَاءُ عَلَى أَنَّهُ لَوْ احْتَكَرَ إِنْسَانٌ شَيْئًا ، وَاضْطُرَّ النَّاسُ إِلَيْهِ ، وَلَمْ يَجِدُوا غَيْرَهُ ، أُجِبَ عَلَى بَيْعِهِ - عَلَى مَا سَبَّأَتِي بَيَّأْتُهُ - دَفْعًا لِلضَّرَرِ عَنِ النَّاسِ) (الموسوعة الفقهية الكويتية ٢ / ٩١)

الله تعالى میفرماید: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ} النساء: (۲۹)

ترجمه: ای مومنان اموال یکدیگر را در میان تان به باطل نخورید، مگر اینکه به رضایت یکدیگر .

در آیت فوق الذکر خوردن اموال دیگران را بدون رضایت حرام و باطل گردانیده شده است، عموم مردم مسلمان از بالا بردن قیمت های مواد خوراکی توسط احتکار کننده گان رضائیت ندارند، بنأ خوردن چنین اموال مردم به طریق باطل و حرام بوده.

از تجاران ملی و دکان داران محترم احترامانه خواسته میشود که برای زندگی و امنیت مردم در این شبانه روزی دست مردم مظلوم را بگیرند و بخاطر آسایش مردم از این مشکل راه و چاره ای درخواست نمایند، بخاطر امنیت غذایی مردم مظلوم و بیچاره باید تجاران مسلمان کوشش نمایند که اموال خوراکی خویش را به قیمت های مناسب عرضه نموده و دعای ملت مظلوم را هم بدست بیاورند.

زیان و خسارات احتکار:

- ۱- احتکار به پست انسان و بداخلاقی آن دلالت میکند .
- ۲- احتکار مالی ظلم است .
- ۳- در احتکار جمع کردن سرمایه از راهای نامشروع است .
- ۴- کسیکه احتکار میکند مستحق وعید و سرزنش است.
- ۵- احتکار کننده مورد نفرت مردم و جامعه است .
- ۶- احتکار باعث بی ثباتی و اضطراب در جامعه میشود.
- ۷- احتکار باعث بد نفسی و انگیزه بد میگردد.
- ۸- احتکار منافی عمل صفت ایثار میگردد.
- ۹- احتکار باعث از بین رفتن صله رحمی در مابین امت میگردد.
- ۱۰- برای احتکار کننده گان خداوند لعنت میگوید

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته